

Spirea NEGULESCU

(interviu realizat la data de 27 septembrie 2006, la sediul Asociației Naționale a Veteranilor de Război, Filiala Ploiești, județul Prahova, de către reprezentanții Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, Nicoleta Gheorghe și Cristina Giugăl)

Partea a III-a

Ne-am pomenit la Mauthausen.

- *Vă ducem la Mauthausen, că este muncă forțată acolo. Avem nevoie la piatră concasată.*

Lagărul acesta era și de exterminare de ruși și de evrei. Ne-a dus până acolo, domnule, cu trenul de la Linz, 40 de km. Stația era o gheretă mică, trei lulele. Îi spunea Mauthausen și era plasat pe un deal. Ca să ajungi sus trebuia să urci 185 de trepte. Fantastic de mult!

În sat erau câteva case, iar pe la mijlocul drumului era un restaurant, făcut în pământ. Îi spun eu lui Adam:

- *Să vorbim să bem puțină apă, că murim de sete. Dacă intrăm acolo, barem să fim băuți.*

El a vorbit cu ei și au zis:

- *Hai să mergem că și noi voiam să luăm masa, pentru că ei luaseră hrană din gară. Domnule, ostașii aveau niște bonuri speciale, pe care în gări luau salam, pâine. Dădeau bonurile acelea și primeau alimente. Luaseră și pentru noi niște alimente.*

- *Să vă dăm niște salam, pâine și unt. Butter, îi spuneau ei. Nu era unt, că era făcut din nu știu ce... Și mierea tot din lemn o scoteau. Am stat acolo vreo jumătate de oră. Am băut, am mâncat.*

Și haidem am luat în piept scările. În sfârșit, am ajuns în capul scării, în fața porții, era o poartă mare, parcă o văd.

(Am cerut permisiunea, când am venit în țară și apoi pe timpul lui Ceaușescu, să merg să văd lagărul. Făcusem un memoriu și mi-au spus nu avem valută. Mi-au trimis răspuns acasă nu poate să-mi dea.)

La ieșirea de acolo, ne-a întâmpinat un furgon de deținuți cazați, erau toți niște schelete, numai oase și piele!!! Îi trimiteau jos, lângă Dunăre, unde era stație de spart piatră, făceau piatră concasată, o încărcau pe șleपुरi și pe Dunăre o trimiteau ei, unde aveau nevoie, în special, la nemți.

Hitler era de prin partea locului și voiau să facă un mare muzeu și aveau nevoie de piatră din aceasta concasată, ca să o întrebuințeze pentru clădiri.

Când ne-am dus în lagăr, ca să predea actele la biroul de primire, am văzut curtea lagărului frumos amenajat, cu alei cu iarbă verde. Lagărul era păzit numai de oameni în etate, tot tineretul a fost retras și dus și încadrat în munci de răspundere. Stând noi așa de vorbă, apare un plutonier major adjutant, era în etate, cred că avea 60 de ani, se oprește, domnule, și a zis:

- *Ce este cu dumneavoastră aici?*

- *Dumneata vorbești românește?, i-am zis pentru că vorbea perfect românește.*

- *Eu sunt cernăuțean, soția mea este româncă și am fugit atunci de frica rușilor, când au venit peste noi și am venit în Germania. Dar ce este cu dumneavoastră?*

I-am explicat noi atunci:

- *Uite așa, așa, ne-a condamnat la 25 de ani muncă, pentru că am mâncat după jos.*

- *Lăsați. Voi face tot posibilul să vă iau la mine, la detașamentul de lucru la piatră concasată. Veți lucra acolo. Vă mai faceți și dumneavoastră că lucrați, ca să puteți rezista lunile acestea câte vor mai fi, că este pe terminate și războiul.*

Acesta săracul ne-a încurajat.

- *Domnule, cum vă cheamă?*

- *Nu-i nevoie, că eu vă știu de acum.*

Ne-au dus acolo, ne-au tuns, ne-au băgat la niște dușuri reci. De acum începuse frigul și să te speli cu apă rece, în sfârșit, ne-am îmbracat și ne-au dat la baraca 11.

NECLASIFICAT

Acolo erau mulți din aceștia politruci ruși, cu francezi și belgieni, nici locuri de cazare nu erau. Mie mi-a făcut semn un belgian să dorm cu el, că este loc, el vorbea perfect franțuzește și eu vorbeam puțin și ne-am înțeles foarte bine.

Adam, săracul, știa nemțește foarte bine, a vorbit cu șeful de baracă, care era un neamț, tot așa în etate, cerând să îi dea un pat mai bun. L-a dat tot în baraca mea, cu un potitruc rus. S-a înțeles și cu acela.

A doua zi, dimineața la 6, după ce ne-am aranjat cu dormitul, a venit ordin: *Jos!*

Am coborât jos la Dunăre, unde era o stație cu aparatură specială de spărgea piatra, o făcea colțuroasă pentru calea ferată. Spărgeam și cu barosul, dădeam zi și noapte, spărgeam bolovani, primeam mai mult cu o bucată de pâine și un ceai. Ceaiul acela era o cicoare neagră, parcă o văd și acuma, părea puțin dulce, dar nu era ... și veneau cu marmidele, pe la orele 12.30-13.00, ne aduceau ciorbă, o ciorbă nenorocită, o mâncam pe aceea, voiam nu voiam, trebuia să mâncăm, că altceva nu era.

Ne dădeau jumătate de oră pauză. Unii fumeau, eu nu fumam. Oamenii mai fumau, că erau mulți și nemți de-ai lor care fumau, dezidenți, borfași din aceștia condamnați, pentru era lagăr de muncă forțată acolo. Afară, sus, în lagăr în centru erau crematoriile, camerele de gazare și incinerare. Au vrut să ne ducă și acolo. Și eu i-am spus maiorul acesta să nu ne pună să cărăm cadavrele din camerele acelea, pentru că trebuia să porți o mască specială, deoarece era un aer viciat acolo. Și nu ne-au dus. I-au trimis pe alții, sărăcii se iradiu de la ce făceau acolo. În sfârșit, domnule, așa am dus-o, vasăzică, octombrie, noiembrie, decembrie, ianuarie, februarie, martie, aprilie și mai, când a venit armistițiul. S-a aflat că *Hitler caput!*

În preziua când Hitler s-a omorât și s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat, a intrat o divizie de tancuri americane și l-a prins pe comandantul lagărului. Am asistat și noi, când l-au executat pe acesta, era un american de origine cubaneză, parcă îl văd și acum, era un tip înalt cu pistol și comandantul lagărului era un băiat la 42-44 de ani, un băiat tânăr, drăguț, dar era un zbir. Avea un nume lung, îl aveam notat acasă, dacă știam îl căutam... în fine, l-a luat și l-a împușcat.

De acum, toată garda a fugit, s-a împrăștiat de tot și atunci îi spun lui Adam:

- *Hai să mergem la bucătărie să vedem poate găsim pe la magazia de alimente ceva. Este imposibil să nu găsim. Măcar zahăr dacă găsim, macaroane pe care să le fierbem pe drum, vedem noi ce facem.*

Ne-am dus, lacăte puse, am făcut rost de pistoale, am tras cu pistoalele, am rupt lacătele și am dat de alimente și, în special, de bonuri pentru butter, carne/*flesh*, zuger, că încă mai mergeam pe timpul acela, domnule. Am zis să luăm bonurile acestea pentru drum. Ne-au preluat cei de la Crucea Roșie Internațională, în niște mașini speciale, ne-au luat din lagăr și ne-au dus la Linz, unde ne-au băgat într-o unitate germană curată, modernă cu paturi corecte, cu pături, o frumusețe, ne-au dus și ne-au cazat acolo.

Aici ne-au fotografiat. De acuma, noi ajunsesem oase și piele, eram slăbiți de ...

Ne-au fotografiat, ni s-au făcut actele speciale, tot, ca să venim să le arătăm în țară, în special, ziceau să le prezentăm comisariatelor, când urma să ne prezentăm. Zis și făcut.

Am stat aici o săptămână aici, mâncare bună, liniște, somn, ne-am refăcut cât de cât.

- *De acum, măi băieți, o vă trimitem pe direcții în gară la Viena, pe etnii, pe francezi, pe români, avem oamenii noștri speciali, care vă vor pune pe direcții, în vagoane.*

Acolo era și un spital mare al armatei germane, cu zeci de aparate pentru raze Roentgen, ecografii, cu medici. Era ceva de nedescris. A fost lăsat intact, nu s-au legat de el, l-au ținut special americanii.

Toți eram considerați bolnavi și eram obligați să trecem prin controlul acesta medical. Aici ne dădeau o fișă specială.

Ne-am dus acolo, ne-au luat medicii, unii știau și franțuzește și românește. Ne-au controlat plămânii, stomacul, dantura.

- *Dandura, încet, încet mă lasă.*

- *Lăsați că se face și dantura.*

Ne-au băgat la un cabinet stomatologic, mi-au extras o rădăcină fiindcă, după cum ziceau ei, urma să-mi facă neplăceri pe drum, să mă doară, să mi se umfle. Mi-au făcut niște injecții, mi-au asanat locul

acolo și mi-au spus ce să fac când ajung în țară, mi-au dat instrucțiuni pe o fișă, după o fișă specială cu dantura radiografiată, făcută, ceva de nedescris, domnule, nu vezi la noi așa ceva.

Când am ajuns în gară în Viena, dăm peste un căpitan medic american:

- *Ofițerii români cu trupa aici să se încoloneze! Știa românește.*

- *Domnule căpitan, sunt slt. Negulescu Spirea din Unitatea 20 Infanterie, din Lagărul de exterminare de la Mauthausen.*

- *Ia spune, tinere!*

- *Aveți grijă și de noi, domnule! Am văzut că pleacă vagoane cu rușii împușcați și răniți din spitalele, acelea speciale, pe care îi expediau în Rusia.*

- *Înainte de toate am să vorbesc la conducerea gării să vă atașeze două vagoane. Cât sunteți?*

- *Suntem 260 de oameni, în primul lot de acum. Și vor mai veni, am zis.*

Între timp ce se întâmplase? Crucea Roșie când am plecat de la centrul acesta medical, ne-au dat niște casete, ca niște serviete, domnule, niște geamantanașe făcute frumos, în care aveam un tricou, o cămașă de schimb, maiou, pastă de dinți, chiloți, un prosop, ciocolată, o trusă specială de bărbierit ca să avem pe drum, până ajungeam în țară. Erau foarte frumos ambalate, cu biscuți. Ceva de nedescris. Fiecare ostaș și ofițer a primit o cutie din aceasta cu ce era înăuntru bomboane etc.

În gară la Viena, zice:

- *Am vorbit cu șeful de gară, dar înainte de a vă imbarca vă fac o întrebare: Cine vrea să se înroleze în Armata Americană? Vă vom trimite la un centru de instrucție lângă Paris, nu se dăduse încă cu bomba atomică, acolo la japonezi. Și îi spun eu lui Adam, care eram trup și suflet, și la toaletă mergeam amândoi de teamă:*

- *Domnule căpitan, fie pâinea cât de rea, tot mai bine în țara mea. Ce am pățit noi în lagăr, sau pe drum, nu mai este cazul ... ce facem acolo?*

- *Acolo veți merge 5-6 luni de zile, la un centru de instrucție și pe urmă vă trimitem în Extremul Orient.*

Când am auzit eu de Extremul Orient, mi-am zis: *ia uite, mă, pe unde am ajuns, să ajungem și pe acolo?!*

Japonia nu capitulase, încă îi hărțuiau pe americani și nu știau cum să îi dea peste cap.

- *Domnule căpitan, **mergem acasă.** Am mamă, am tată, am soră. **Dorul de casă și de țară este mai scump ca orice.***

- *Bine, măi. Cine vrea totuși să meargă?*

Niciun ofițer nu a vrut să meargă. Erau de acum și o parte din ofițerii trimiși de Armata Română, de generalul Antonescu, să facă instrucție specială la antiaeriană. Cca. 20 de ofițeri români de antiaeriană făceau instrucție. Și pe aceștia la fel, i-a întrebat dacă vor să rămână să lupte împotriva nemților.

- *Nu, domnule. Mergem acasă. Ne băgați în lagăr?*

Pe aceștia îi băgaseră în alt lagăr, o duseseră bine. Eu am avut ghinionul să mă iau cu acela la harță și să ajung, unde am ajuns. Dacă nu mă luam la harță cu acela, eram și eu scăpat, nu sufeream atâta.

- *Și nici din ofițerii care ați fost aici în Germania?, mai zicea unul.*

- *Mergem acasă, domnule, ce să mai mergem în Extremul Orient, să ne rămână oasele pe acolo, zicea unul Dafa, săracul.*

- *Vă pun la dispoziție două vagoane, veți fi puțin înghesuiți, să aveți grijă! Vine acum o garnitură cu douăsprezece vagoane cu ruși răniți, scoși de prin spitale, răniți, neapți, numai cu răniți. 12 vagoane de ruși. Aceștia pleacă acasă. Dar prima voastră grijă, să fie să vedeți că astea două vagoane vor fi puse la urmă, și în gară la Budapesta să mergeți să vă decuplați vagoanele, fiindcă garnitura aceasta stă acolo un sfert de oră exact și pleacă mai departe și dacă nu decuplați vagoanele, rămâneți și vă pomeniți cu ei în Ural. Vă duce în Rusia și dați de alte neplăceri.*

Zis și făcut, domnule, facem chestia aceasta. S-a pus trenul în mișcare. I-am zis atunci lui Adam:

- *Măi, Adame, actele astea pe care le avem, hai să le băgăm în geamantanașele acestea pe care le avem de la Crucea Roșie, cu toate acele: maiou, chiloți, pastă de dinți, șervețel, trusă de ras, bomboane, biscuți. Să băgam actele aici, să stea bine.*

Am băgat actele acolo și am mai oprit eu ceva. Noroc că am oprit ce era mai interesant și nu am băgat tot acolo. Pentru că mai oprea prin gări, veneau rușii care au aflat că sunt două vagoane cu români și au știut de geamantanașele acestea date de Crucea Roșie, au venit rușii aceștia beți cu pistol:

- *Davai, davai!* Și ne-au luat tuturor toate valioarele acelea, domnule. Ni le-au luat de la toți ostașii și ofițerii cu tot ce era în ele.

- *Uitați domnule, ce am pățit cu nenorociții aceștia! Îmi pare rău de acte!*

- *Dați-le încolo, că vom vedea și cu actele aceste ce facem, a zis Adam.*

- *Erau cu poze, cu ...*

În sfârșit, am ajuns la Budapesta. Noi de acum, montasem doi ostași:

- *Domnule ofițer, știu eu. Mă pricep eu să umblu, a spus unul.*

- *Măi, dar știi bine?*

Cum a ajuns trenul la Budapesta, a tras pe o linie, prima grija a lui: s-a dus și a decuplat. Noi a stat liniștiți acolo ca să nu ne vadă rușii că ne dăm jos și să plece garnitura lor și noi să rămânem pe loc aici.

Între timp se organizase în gară la Budapesta și un punct de control românesc, am găsit acolo, într-o baracă un colonel, un om în etate, căruia i-am explicat situația și care a zis:

- *Dăți-le încolo și de acte! Bine că ați scăpat!*

- *Domnule, să vorbim să opreasă garnitura, că focul nostru era să ne luăm geamantanașele, pe care ni le dăduse Crucea Roșie.*

- *Vă dau de aici bani și o pâine. Lăsați-le încolo!* Și chiar ne dăduseră bani, nu mai ține minte cât, că în gară la Curtici, când am ajuns, ne-am proptit în bufet, dornici să mâncăm și să bem ceva. Iar ordonanța voia să facă cinste și i-am zis: *Eh, ne faci tu cinste. Lasă, mă!*

La Curtici, erau rafturile goale, doar câteva sticle cu palincă, ouă fierte și cu pâine pe care o aveam noi, și am plătit cu toate paralele românești primite în gară oul și pălinca.

Am ajuns pe 1 sau 2 iunie 1945, în România, acasă la Turnu Măgurele, îmi aduc aminte.

- *Bine că am ajuns acasă!*

La Turnu Măgurele, am stat în spital 15 zile, cu stomacul, că aveam eu ceva neplăceri. Mi-a dat un tratament doctorul Jalova, îmi aduc aminte de el, că era un om tare cumsecade.

- *Domnule sublocotenent, ai grijă cu stomacul că ce ați mâncat acolo, e vai de capul dumneavoastră!*

În sfârșit, mi-a dat niște medicamente. Cumnatul meu lucra în sănătate, era secretarul serviciului sanitar, cunoștea toți medicii. M-a dus la niște medici interniști, mai specialiști, am stat sub supravegherea lor 6 luni de zile.

Apoi, am vrut să mă încadrez undeva, m-am prezentat la comisariat, mi-au făcut livret, mi-au scris toate datele, mai aveam eu adeverința aceea că am fost în lagărul de exterminare Mauthausen.

- *Foarte bună, mi-au spus. A contribuit mult și în '92, la pensia de veteran, când ne-au făcut dosarele. Și după 6 luni de zile, aveam relații, prin cumnatul meu, și ministrul sănătății m-a numit administrator la Spitalul din Alexandria ca să fiu mai aproape și de București, să fac și naveta, că eu mă înscriesem și la facultate. Era încă valabil un ordin al mareșalului Antonescu, că după ce venim din război intrăm fără să mai dăm examen. Zis și făcut.*

Am stat un an de zile la Alexandria și apoi s-a ivit un post la Spitalul de copii din Ploiești aici.